

Brusel 7. května 2024
(OR. en)

8830/24

CONUN 100
ONU 52
DEVGEN 54
ACP 44
COAFR 144
COLAC 52
COASI 62
COEST 243
CLIMA 164

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Datum:	7. května 2024
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Závěry Rady o malých ostrovních rozvojových státech – závěry Rady – 7. května 2024

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o malých ostrovních rozvojových státech, které Rada přijala na svém 4021. zasedání, konaném dne 7. května 2024.

Závěry Rady o malých ostrovních rozvojových státech

1. Evropská unie (EU) a její členské státy vítají svolání 4. mezinárodní konference o malých ostrovních rozvojových státech (SIDS)¹, která se bude konat ve dnech 27.–30. května 2024 na Antigui a Barbudě. Téma „Směřování k odolné prosperitě“ je velmi důležité jak pro SIDS, tak pro EU. EU vítá skutečnost, že rok 2024 byl vyhlášen Mezinárodním rokem SIDS, což poskytuje klíčovou příležitost k začlenění perspektiv zohledňujících SIDS do mezinárodní agendy.
2. EU posiluje své partnerství se SIDS na politické úrovni, jakož i se zástupci občanské společnosti a podniků. EU je plně odhodlána rozvíjet spolupráci s Aliancí malých ostrovních států (AOSIS) a jejím předsednictvem, které v současnosti zastává Samoa.

¹ 39 států: Antigua a Barbuda, Bahamy, Barbados, Belize, Cookovy ostrovy, Dominika, Dominikánská republika, Fidži, Grenada, Guinea-Bissau, Guyana, Haiti, Jamajka, Kapverdy, Kiribati, Komory, Kuba, Maledivy, Marshallovy ostrovy, Mauricius, Federativní státy Mikronésie, Nauru, Niue, Palau, Papua-Nová Guinea, Samoa, Seychely, Singapur, Surinam, Svatý Tomáš a Princův ostrov, Svatý Kryštof a Nevis, Svatá Lucie, Svatý Vincenc a Grenadiny, Šalamounovy ostrovy, Tonga, Trinidad a Tobago, Tuvalu, Vanuatu, Východní Timor. 18 přidružených členů regionálních komisí OSN: Americká Samoa, Americké Panenské ostrovy, Anguilla, Aruba, Bermudy, Britské Panenské ostrovy, Curaçao, Francouzská Polynésie, Guadeloupe, Guam, Kajmanské ostrovy, Martinik, Montserrat, Nová Kaledonie, Portoriko, Sint Maarten, Společenství Ostrovy Severní Mariany, Turks a Caicos.

3. Ostrovní státy v Karibiku, Tichomoří, Atlantském oceánu, Indickém oceánu a Jihočínském moři zaujímají klíčové postavení. Vzhledem k tomu, že jsou – geograficky i z hlediska počtu obyvatel – převážně malé, může mít jakýkoli otřes nepřiměřené, a dokonce existenční důsledky pro jejich společnosti, ekonomiky a kultury, zejména pro ženy a dívky, jakož i pro další osoby ve zranitelném postavení, jako jsou původní obyvatelé a místní komunity. Jelikož se jedná o ostrovy, které jsou často v nízké nadmořské výšce a odlehlé, jsou obzvláště vystaveny nepříznivým vlivům extrémního počasí a pomalu nastupujících jevů souvisejících se změnou klimatu, jako je zvyšování hladiny moří a pronikání slané vody. SIDS jsou na oceánu závislé ještě více než jiné země, pokud jde o jejich hospodářství, regulaci mikroklimatu, kulturu a rekreaci. Jsou proto mimořádně zranitelné vůči dopadům změny klimatu, nedostatečnému zabezpečení potravin a výživy, znečištění moří, ztrátě mořské biologické rozmanitosti, úbytku sladkovodních zdrojů, desertifikaci, pobřežní erozi, degradaci půdy a nezákonným, nehlášeným a neregulovaným rybolovným činnostem.
4. Ačkoli jsou SIDS v první linii, tyto otázky jsou výzvou a odpovědností pro všechny členy OSN, kteří se v září 2023 setkali na summitu o cílech udržitelného rozvoje, aby potvrdili svůj „závazek účinně provádět Agendu 2030 a její cíle udržitelného rozvoje (SDGs) a dodržovat všechny zásady v ní zakotvené“. EU je odhodlána práci v tomto směru podporovat. Členové OSN se budou specifickými výzvami, kterým čelí SIDS, zabývat také na summitu o zvyšování hladiny moří v září 2024 a na příští konferenci OSN o oceánech v červnu 2025.
5. EU uznává úlohu SIDS v rámci pozitivního vývoje, zejména v boji proti změně klimatu a při ochraně životního prostředí. SIDS stojí v čele řešení globálních environmentálních krizí, například vytvářením „chráněných mořských oblastí“ ve svých vodách, čímž se obnovují stanoviště a chrání biologická rozmanitost, a zajišťováním udržitelných modrých ekonomik. SIDS rovněž připravují půdu pro inkluzivnější opatření v oblasti klimatu, politické rámce a kapacity.

6. Plán SAMOA z roku 2014 (plán urychlených způsobů jednání malých ostrovních rozvojových států, SIDS Accelerated Modalities of Action) poskytl prostřednictvím svých 15 prioritních oblastí jasný rámec pro činnost. EU se zájmem očekává spolupráci se SIDS při provádění priorit, které mají být stanoveny na Antigui a Barbudě. V období mezi současností a příští konferencí (v roce 2034) budou potřebná cílená a trvalá opatření.
7. EU vítá navrhovaný vícerozměrný index zranitelnosti (MVI) a vyzývá k jeho urychlenému schválení, neboť SIDS čelí výzvám v oblasti rozvoje a zranitelnostem, které nejsou dostatečně zohledněny ve společných indexech národních příjmů, jako je HDP a HND na obyvatele. Shromažďováním početnějších a rozčleněných dat by MVI měl umožnit lepší porozumění, aby bylo možné přijímat lépe podložená rozhodnutí. EU vybízí všechny rozvojové instituce, aby z tohoto nového nástroje vycházely, a lépe tak začleňovaly faktory zranitelnosti do svých analýz a opatření. EU doufá, že bude spolupracovat se všemi svými partnery, aby zajistila uznání a uspokojení specifických potřeb rozvojových zemí.
8. EU vítá rezoluci přijatou Valným shromážděním OSN dne 21. prosince 2020 a týkající se „čtyřletého komplexního přezkumu politiky operačních činností pro rozvoj systému OSN“ a je připravena se zapojit do jednání o příštím přezkumu s cílem zajistit, aby rozvojový systém OSN i nadále posiloval podporu SIDS.

9. EU a její členské státy jsou odhodlány hrát konstruktivní úlohu před 4. mezinárodní konferencí o SIDS (SIDS4), v jejím průběhu i po ní, a to napříč prioritami stanovenými v návrhu výsledného dokumentu. Za tímto účelem budou dále spolupracovat s partnery, kteří se rovněž zavázali pracovat ve prospěch SIDS, zejména se zástupcem generálního tajemníka OSN a vysokým zástupcem pro nejméně rozvinuté země, vnitrozemské rozvojové země a malé ostrovní rozvojové státy a odborem OSN pro ekonomické a sociální otázky. EU vítá skutečnost, že Úřad OSN pro koordinaci rozvoje (DCO) v říjnu 2021 zřídil kancelář místního koordinátora a tým OSN pro Mikronésii, který zahrnuje Federativní státy Mikronésie, Kiribati, Nauru, Palau a Marshallovy ostrovy. EU oceňuje práci Řídícího výboru OSN pro partnerství SIDS při podpoře partnerství. Vzhledem k rozmanitosti SIDS je rovněž důležité zapojení na regionální úrovni a s regionálními organizacemi SIDS.

10. EU velmi oceňuje úzké partnerství se SIDS při jednáních OSN o klimatu. EU si váží SIDS jako klíčových partnerů při zdůrazňování potřeby okamžitých, naléhavých a urychlených opatření, jak je zdůrazněno ve zprávách IPCC, IPBES a IRP. EU vítá rozhodnutí COP28 o globálním hodnocení. EU a její členské státy úzce spolupracovaly se SIDS na dosažení výsledků COP28, včetně spravedlivého, organizovaného a rovnoměrného přechodu od fosilních paliv v energetických systémech, a na urychlení opatření v tomto kritickém desetiletí. EU a její členské státy budou i nadále posilovat spolupráci s partnery při vytváření a provádění ambiciózních vnitrostátně stanovených příspěvků, které účinně řeší závazky přijaté v rámci globálního hodnocení, včetně cílů v oblasti snižování emisí v rámci celého hospodářství v souladu s omezením globálního oteplování na 1,5 °C, jakož i při provádění rozšířeného Lidského pracovního programu. EU vítá rozhodnutí o zprovoznění nových mechanismů financování, včetně fondu na pomoc rozvojovým zemím, které jsou obzvláště zranitelné vůči nepříznivým dopadům změny klimatu, v reakci na ztráty a škody. EU a její členské státy přislíbily významnou podporu fondu, jakož i stávajících mechanismů financování na podporu zemí, které jsou obzvláště zranitelné vůči nepříznivým dopadům změny klimatu, v reakci na ztráty a škody. EU je odhodlána úzce spolupracovat s partnery s cílem urychlit ekologickou transformaci a mít z ní prospěch, jakož i podpořit provádění globálních závazků. EU je přesvědčena o potenciálu obnovitelných zdrojů energie, včetně energie z mořských obnovitelných zdrojů, pro hospodářství založené na oceánech a další oblasti významné pro udržitelný rozvoj. EU naléhavě vyzývá členy skupiny G20, aby se v tomto ohledu ujali vedoucí úlohy, neboť představují téměř 80 % celosvětových emisí a hrají klíčovou úlohu při řešení environmentálních výzev.

11. Prostřednictvím našich zelených partnerství a pomoci při spolupráci EU podporuje SIDS při provádění celosvětového rámce pro biologickou rozmanitost z Kchun-mingu a Montrealu. Naše názory se shodují v otázce ochrany a obnovy oceánů, mimo jiné prostřednictvím rychlé ratifikace, vstupu v platnost a provádění dohody o biologické rozmanitosti mimo jurisdikci jednotlivých států a přípravou ambiciózních závazků na 3. konferenci OSN o oceánech, která se bude konat v červnu 2025 v Nice. EU a její členské státy uznávají význam Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu (UNCLOS), která stanoví právní rámec, v němž musí být prováděny veškeré činnosti v oceánech a mořích. Všechny členské státy EU se podílely na předložení rezoluce Valného shromáždění OSN 77/276, která žádá Mezinárodní soudní dvůr o vydání poradního stanoviska k povinnostem států v souvislosti se změnou klimatu. EU bude rovněž úzce spolupracovat se SIDS, jejichž způsob obživy je obzvláště zasaženo znečištěním plasty, s cílem uzavřít do konce roku 2024 jednání o ambiciózním mezinárodním právně závazném nástroji, který by tento problém ukončil. EU a její členské státy zdůrazňují, že je důležité do roku 2030 dosáhnout neutrality z hlediska degradace půdy, a vítají 16. zasedání konference smluvních stran Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci v Saúdské Arábii jako příležitost pro urychlení vnitrostátních a celosvětových opatření v oblasti obnovy půdy, zdraví půdy, odolnosti vůči suchu a ekologické transformace.
12. Rovný přístup k přínosům digitalizace, digitální transformace společností, vědy, technologií a inovací spolu se spravedlivým kvalitním vzděláváním nabízejí velké vyhlídky na pokrok v socioekonomickém rozvoji podporujícím začlenění, mimo jiné prostřednictvím rozšíření obchodu, aby se překonaly nepříznivé dopady odlehlosti; může rovněž pomoci definovat, provádět a monitorovat ambiciózní vnitrostátně stanovené příspěvky a podpořit přizpůsobení se změně klimatu. EU a její členské státy pracují prostřednictvím Digitální platformy pro rozvoj (D4D Hub) na rozvoji dialogu s partnerskými regiony, včetně Karibiku a Tichomoří, s cílem podpořit udržitelnou digitální transformaci zaměřenou na člověka.

13. EU a její členské státy podporují pokračující úsilí o reformu mezinárodní finanční architektury a mezinárodních rozvojových bank, a to na základě plánu Pařížského paktu pro lidi a planetu (4P) a agendy z Bridgetownu 2.0. Se zájmem očekáváme jednání o reformě, mimo jiné v souvislosti se summitem o budoucnosti a 4. mezinárodní konferencí o financování rozvoje, která se bude konat v roce 2025 ve Španělsku.
14. Cílem musí být mobilizovat v rámci globálního úsilí prostředky ze všech zdrojů nezbytné pro úplné a urychlené provádění Agendy 2030 a Pařížské dohody, včetně zvýšení likvidity a co nejlepšího využití omezeného zvýhodněného financování. Společným zájmem je lepší řešení globálních výzev a nerovností a ochrana globálních veřejných statků, aby se zajistilo, že žádná země nebude muset volit mezi bojem proti chudobě a bojem za naši planetu. V tomto ohledu EU a její členské státy podporují rozvoj inovativních finančních nástrojů, jako jsou doložky o odolnosti dluhu vůči změně klimatu pro nejzranitelnější země.
15. EU je dlouhodobým partnerem SIDS a podporuje je při dosahování cílů udržitelného rozvoje. Již nyní jsou EU a její členské státy společně jako tým Evropa největším dárce pro SIDS a v roce 2022 poskytly více než 1,2 miliardy EUR ve formě dvoustranné oficiální rozvojové pomoci a příspěvků poskytovaných prostřednictvím mnohostranných organizací. V rámci své strategie Global Gateway spolupracují EU a její členské státy v rámci přístupu „tým Evropa“ se SIDS prostřednictvím investic do digitálních technologií, životního prostředí, klimatu a energetiky, dopravy, zdravotnictví, vzdělávání a výzkumu. EU financuje vybrané strategické stěžejní iniciativy ve prospěch SIDS, jako je iniciativa Globální zelené dluhopisy, Zeleno-modrá aliance pro Tichomoří a úsilí o řešení hrozby, již představuje šíření chaluhy rodu hroznovice v Karibiku. Evropská investiční banka poskytla (k prosinci 2022) finanční prostředky ve výši 3,47 miliardy EUR pro SIDS ve formě úvěrových linek pro místní úvěrové instituce na podporu malých a středních podniků, financování investic do infrastruktury a v oblasti energetiky, služeb, zdravotnictví, vzdělávání, zemědělství a rybolovu. EU rovněž financuje program ve výši 35 miliard EUR na podporu afrických, karibských a tichomořských SIDS a pobřežních zemí, včetně programu Biospace v Karibiku, programu Bioscape v Tichomoří a podpory Fondu partnerství pro kritické ekosystémy v západní části Indického oceánu.

16. V rámci svého humanitárního programu připravenosti na katastrofy podporuje EU již tři desetiletí posilování kapacit vnitrostátních orgánů a místních komunit umožňujících předvídat dopady přírodních katastrof, jimž jsou malé ostrovní rozvojové státy obzvláště vystaveny, reagovat na ně a zotavovat se z nich. Spolupráce v této oblasti bude posílena uzavřením memoranda o porozumění mezi EU a Latinskou Amerikou a Karibikem o řízení rizika katastrof, které bude podepsáno v roce 2024, a zahájením série dialogů mezi EU a Latinskou Amerikou a Karibikem o připravenosti na katastrofy. EU připomíná, že je důležité podpořit výzvu generálního tajemníka OSN k iniciativě „Včasné varování pro všechny“, zejména odstranit hlavní nedostatky v údajích týkajících se pozorování počasí a klimatu ze strany SIDS, zajistit, aby varování odpovídala místním potřebám, a šířit je mezi místní obyvatelstvo.
17. Kromě toho se EU prostřednictvím strategie Global Gateway snaží přilákat a stimulovat investice soukromého sektoru do SIDS. Strategickou prioritou je posílení investiční kapacity soukromého sektoru prostřednictvím zlepšení podnikatelského prostředí a investičního klimatu, odstranění technických překážek obchodu, zajištění rovných podmínek a využití finančních nástrojů k získání finančních prostředků. Díky tomuto akčnímu rámci poskytuje Evropský fond pro udržitelný rozvoj plus (EFSD+) záruky investorům ze soukromého sektoru prostřednictvím rozvojových finančních institucí.

18. V listopadu 2023 byla podepsána nová dohoda o partnerství mezi EU a jejími členskými státy a členy Organizace afrických, karibských a tichomořských států (OAKTS). Tato dohoda je obzvláště důležitá pro SIDS, neboť téměř všechny jsou členy OAKTS. Stanoví vysokou úroveň ambicí pro spolupráci mezi EU a OAKTS v oblasti klíčových společných zásad, jako jsou lidská práva, demokracie, mír a bezpečnost, lidský a sociální rozvoj, změna klimatu a životní prostředí a migrace a mobilita. Dohoda o partnerství nabízí SIDS rámec, který jim umožní ovlivňovat a řídit globální iniciativy a v duchu partnerství využívat a dosahovat konsensu v záležitostech, které jsou pro ně nejkritičtější, a to jak s EU, tak v celosvětovém měřítku. Tři nové regionální protokoly, které jsou součástí dohody o partnerství, usnadní výměnu informací a spolupráci přizpůsobenou potřebám a dynamice každého regionu. Tento nový přístup umožňuje posílenou spolupráci ve všech regionech v klíčových otázkách pro SIDS, jako je změna klimatu, ochrana životního prostředí a správa oceánů. Dohody o hospodářském partnerství, které EU podepsala s partnery, se projevily pozitivním dopadem na ekonomiky příslušných zemí. Z 33 států OAKTS, které mají dohody o hospodářském partnerství s EU, je 21 SIDS. EU vítá v rámci dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Tichomořím Niue, Tongu a Tuvalu, které se chystají dokončit proces přistoupení. EU se zájmem očekává rozvoj komplexních a vzájemně prospěšných vztahů se SIDS nad rámec stávající spolupráce. EU bude usilovat o podporu spolupráce mezi SIDS a dalšími ostrovy, zejména s nejvzdálenějšími regiony EU a zámořskými zeměmi a územími, s nimiž mají některé společné rysy.
19. Do budoucna bude EU budovat své partnerství se SIDS prostřednictvím spolupráce a dialogu, mimo jiné v oblasti globálních výzev, technické pomoci a podpory rozvoje kapacit, přičemž bude vycházet z dohod přijatých na summitu o cílech udržitelného rozvoje v roce 2023 a SIDS4 s cílem zajistit úspěšný summit o budoucnosti, který se bude konat v září 2024, a předložit výsledky na 4. konferenci o financování rozvoje.

20. EU se zájmem očekává konferenci SIDS4 a příští akční program SIDS se smysluplným zapojením všech příslušných zúčastněných stran, včetně občanské společnosti, soukromého sektoru, akademické obce a mládeže. Jsme připraveni přispět k provádění akčního programu prostřednictvím spolupráce v prioritních oblastech, jako je změna klimatu, energetika a životní prostředí, modrá a zelená ekonomika, začlenění SIDS do světových trhů, oficiální rozvojová pomoc, snazší přístup k financování a investicím v oblasti klimatu, rozvoje a přizpůsobení se změně klimatu.
